

Školní vzdělávací program pro ŠD a ŠK

Školní družina při ZŠ T. G. Masaryka Náchod, Bartoňova
1005

Obsah

Charakteristika ŠD

Ekonomické, materiální a personální podmínky

Časový plán

Program výchovy a vzdělávání

Cíle a kompetence

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Evaluace

Rámcový plán práce ŠD

1. Charakteristika ŠD a ŠK

Školní družina i školní klub jsou umístěny v budově školy. 3 oddělení ŠD jsou umístěny v přízemí 2. stupně a ŠK také v přízemí 2. stupně hned vedle vestibulu. Herna ŠK je určena k relaxaci a klubové činnosti. ŠD může navštěvovat až 90 dětí a ŠK až 60 žáků. S dětmi pracují kvalifikované vychovatelky, které využívají své specializace při vedení zájmových činností.

Přijímání žáků do ŠD a ŠK

Žáci jsou přijímáni na základě vyplněné přihlášky a to nejvýš do počtu 30. dětí v oddělení

Ekonomické a materiální podmínky

- Poplatek za ŠD činí 100,- Kč měsíčně. Platba převodem na účet školy.
- Poplatek za 1. kroužek v ŠD činí 25,- Kč měsíčně
- Poplatek za ŠK činí 20,- Kč měsíčně

Část těchto finančních prostředků je použita na nákup materiálu, pomůcek a her a na vybavení interiéru ŠD a ŠK.

- Prostory ŠD tvoří 4 samostatné místnosti
- Prostor ŠK 3 samostatné místnosti
- Vybavení je nové a je přizpůsobeno pro potřeby mimoškolních aktivit
- Dětem je zajištěn pitný režim
- Každé oddělení je vybaveno hračkami, pomůckami a materiálem pro zájmovou činnost a podle možností je doplňováno a obnovováno
- ŠD i ŠK využívá školní hřiště, zahradu, tělocvičny a odborné učebny

Zaměření

- Náplň ŠD je zaměřena na činnosti výtvarné, pracovní, tělovýchovné, vlastivědné, přírodovědné i dramatické. Pořádá různé výstavy, besídky, besedy, soutěže a výlety
- Náplň ŠK je zaměřena zájmově / kroužky / a na spontánní činnost o poledních přestávkách

Personální obsazení

Zájmové vzdělávání a rekreační činnosti ŠD a ŠK zajišťují tři vychovatelky – všechny plně kvalifikované.

- Vychovatelka odpovídá za úroveň výchovně vzdělávací práce, bezprostředně ji řídí a podílí se na ni. Spolupracuje s třídními učiteli, seznamuje se se zprávami pedagogicko psychologické poradny, s lékařským vyšetřením a spolupracuje s rodiči dětí. Vede určenou dokumentaci / zápisní lístky, sešit nepravidelné docházky, přehled výchovně vzdělávací práce/.
- Soustavně se vzdělává při samostudiu nebo v organizovaných formách dalšího vzdělávání
- Vytváří dětem příjemné prostředí, aby se cítily spokojeně a v bezpečí
- Respektuje volnost dětí, i když je podřízena stanovenému řádu chování
- Pozitivním hodnocením podporuje sebedůvěru dětí
- Rozvíjí v dětech vzájemnou ohleduplnost, toleranci, zdvořilost, vzájemnou pomoc
- Každé dítě má mít stejná práva a povinnosti
- Učí děti zdravému způsobu stravování, nenutí do jídla. Dodržuje pitný režim

Časový plán

Denní režim obsahuje činnosti odpočinkové, rekreační, zájmové i přípravu na vyučování v podobě didaktických her

- 6.00 – 7.45 ranní družina, individuální hry, četba, klidné zájmové činnosti
- 11.35 – 13.00 osobní hygiena, oběd, odpočinková činnost
- 13.00 – 14.00 individuální hry ve třídě, rekreační pobyt venku
- 14.00 – 15.00 dokončení řízené činnosti, rekreační pobyt venku, zájmová činnost
- 15.00 – 16.30 příprava na vyučování, zájmová činnost, volné hry, četba, kreslení

Pobyt venku je podle počasí. V zimním období převážně od 13.00 do 14.00 hodin. V letním období od 13.15 do 15.00 hodin

Ve ŠK je zájmová činnost podle kroužků od 13.40 do 16.30 hodin. V době poledních přestávek v Út a Čt od 10.40 do 13.30 hodin spontánní činnost.

Příchody a odchody dětí

- Docházka je pro zapsané děti povinná, nepřítomnost omlouvají rodiče písemně
- Děti přejímá vychovatelka od tř. učitele po skončení vyučování
- Do ranní družiny děti přejímá od rodičů. V 7.45 hodin je vychovatelka odvádí do šaten.
- Ze ŠD přebírají dítě rodiče, nebo oprávněná osoba, nebo na základě písemné žádosti rodičů může odcházet samo. Nejpozději však do 16.30
- V případě nevyzvednutí dítěte do stanovené doby, zůstává vychovatelka s dítětem až do příchodu rodičů. Škola může v tomto případě požadovat úhradu nezbytných nákladů

- ŠK – děti přicházejí i odcházejí podle zvolené zájmové činnosti samostatně

Bezpečnost ve ŠD a ŠK

Děti se řídí vnitřním řádem ŠD a ŠK a zároveň řádem školy

- Ze ŠD žák neodchází bez vědomí vychovatelky, uklidí po sobě a rozloučí se
- Chová se ukázněně a dbá pokynů, na oběd a zájmovou činnost odchází pouze v doprovodu vychovatelek
- Dítě nesmí v žádném případě opustit svévolně ŠD ani školu
- Úmyslné poškození inventáře hradí v plném rozsahu rodiče
- Žák nesmí ohrožovat bezpečnost svou ani spolužáků, vyvaruje se konfliktů
- V den zápisu jsou rodiče seznámeni s řádem ŠD a podpisem potvrdí souhlas
- Všechny děti musí být před zahájením činnosti poučeni o zásadách bezpečnosti a musí je dodržovat

2. Program výchovy a vzdělávání

Je uspořádán do 5 tematických okruhů / Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví/.

Je sestaven pro jeden vzdělávací cyklus, určen dětem od 1. do 5. třídy

ŠVP je otevřený dokument, který se může v průběhu roku doplnit nebo upravit.

3. Cíle a kompetence

Vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy § 2, odst. 2 Školského zákona

Naše cíle jsou:

- Kompenzovat u dětí jednostrannou zátěž během školního vyučování
- Osvojení si takových názorů, schopností a dovedností, které umožní dětem dobře zvládnout současný i budoucí život
- Správně motivovat děti nabízením zájmové činnosti, rozvíjet praktické dovednosti v různých činnostech, naučit děti vztahu k vlastnoručně vyrobenému výrobku
- Využívat dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření vlastních prací / uvědomění si citu k vytvořené věci /

- Vést děti ke schopnosti podle potřeby podřizovat se a chápat při tom vzájemné vztahy nadřizovanosti a podřizovanosti v kolektivu
- Rozvíjet u dětí kamarádství, vést je ke komunikaci, rozvíjet jejich schopnost respektovat práci a úspěchy vlastní a druhých
- Využívat poznatky, které děti získaly ve škole a vhodným způsobem na ně navázat ve výchovné činnosti
- Využívat preventivního programu školy formou sociálních a komunikačních her / správné řešení konfliktních situací /
- Pěstovat základní pohybové dovednosti dětí a jejich schopnosti odpočinku, rekreace a zájmové činnosti
- Pozorovat přírodu, vést děti k její ochraně, vysvětlovat neznámé a nepochopené pojmy

Člověk a jeho svět

Místo, kde žijeme

- Prohlubovat znalosti místa, názvy ulic, místní památky. Poznávat místní zvláštnosti, změny v okolí
- Vycházky do okolí, orientace v terénu, bezpečná cesta do školy, pravidla chování na komunikacích
- Četba pohádek, pověsti o Náchodsku, společné vyprávění, malování na dané téma
- Popisujeme dům, kde bydlíme, stavíme z kostek
- Pečujeme o čistotu v okolí školy
- Pozorujeme situaci na silnicích, malujeme dopravní značky a dopravní prostředky
- Seznámení se s řádem ŠD a prostředím školy
- Povídáme si o rodině a domově, pomoc při úklidu

Lidé kolem nás

- Vytváření kladného vztahu ke spolužákům, klidná atmosféra v oddělení
- Osvojování a dodržování základů společenského chování / pozdrav, popros, poděkuj, úcta ke starším, stolování
- Kolektivní míčové, stolní a společenské hry, vytváření dobrých vzájemných vztahů, pomoc, empatie
- Dodržování řádu ŠD a školní jídelny, moje práva a povinnosti
- Výroba dárečků a přání, vyprávíme si o zvycích, výzdoba třídy

- Sportovní závody
- Jízda zručnosti na koloběžce
- Vztah k handicapovaným dětem, dětem jiných národností
- Spontánní rozhovory – opatrnost při styku s neznámými lidmi, správné řešení konfliktních situací
- Cestování, výlety, společné akce

Lidé a čas

- Dodržování denního režimu – návyk na pravidelnou činnost
- Využívání volného času, zapojení do zájmových činností
- Orientace v čase – minulost, přítomnost, budoucnost
- Sledování ročních období, rozčlenění roku na čtvrtletí, měsíce, dny
- Lidský život – dětství, dospělost, stáří
- Význam lidových zábav, pranostiky, přísloví, koledy

Člověk a příroda

- Vycházky do přírody, změny podle ročních období
- Ekologická výchova – třídění odpadu
- Hry v přírodě
- Tvoříme z přírodních materiálů
- Návštěva ZOO, Zverimexu – poznáváme živočichy
- Ochrana životního prostředí – úklid

Člověk a svět práce

- Rozvoj jemné motoriky, tvořivosti a vytrvalosti, představitivosti a fantazie. Dodržování pracovní kázně
- Prostorové a plošné práce, práce s různým materiálem
- Hlína, modelovací hmota, těsto, kůže, korek, přírodní materiály
- Používání pracovních pomůcek a nástrojů, dodržování bezpečnosti
- Využívání prvků lidových tradic, řemesel a zvyků – šití, navlékání
- Práce se stavebnicemi podle návodů, předloh

- Rozvíjení zručnosti, představivosti a fantazie
- Příprava vánočního cukroví, správné stolování, příprava jednoduchého občerstvení
- Hygienické návyky, seznámení se základy první pomoci
- Umění ovládat výukové programy, popř. hry na počítači

Člověk a jeho zdraví

- Základní hygienické návyky – sebeobsluha, pořádek, stolování, větrání
- Odpočinek, relaxace, zdravý životní styl, otužování
- Předcházení úrazům, základy první pomoci, důležitá tel. čísla
- Pohybové hry, využití sportovního nářadí
- Bezpečnost na silnici – dobře viditelné oblečení
- Rozvíjení slovní zásoby – využití časopisů, didaktické hry, křížovky, osmisměrky
- Zdravý životní styl – sociálně patologické jevy / kouření, alkohol, grogy /
- Besedy s policií
- Příprava na vyučování – jazykolamy, smyslové hry, vyprávění
- Výlety do přírody

Člověk, umění, kultura

- Pěstování estetického cítění, představivosti a rozvoj fantazie
- Tematické a ilustrační kreslení, malování, modelování, používání různých materiálů
- Rozvíjení smyslu pro barevnost, spontánní malba a kresba
- Kresba, malba, tisk z koláže, otisk přírodnin
- Využití svátků – výzdoba oken, výroba přání a dárků, vánoční trhy, zdobení kraslic, velikonoční dekorace, kreslení na asfalt
- Nácvič lidových písní, koled
- Spojení hudby s pohybem – improvizace
- Poznávání hudebních nástrojů
- Rozvoj správné výslovnosti, vyjadřovacích schopností
- Pokusy o dramatizaci krátkých pohádek
- Poslech hudebních stylů a žánrů – taneční, pochodová, ukolébavky, lidové písně, moderní hudba, poslech hudebních nástrojů

- Základní divadelní formy – činohra, zpěvohra, loutkové divadlo, pohybové a taneční divadlo

4. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci, kteří k naplnění svých vzdělávacích možností a k užívání svých práv na rovnoprávném základě, tedy i možnosti využívat školské služby, potřebují podpůrná opatření.

- Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření
- Tato opatření se člení do 5 stupňů a lze je u jednoho žáka kombinovat
- Při práci s těmito dětmi je nutná spolupráce žáka, školy, jeho rodičů a odborného pracoviště
- Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními potřebami ve škole je zohledněno i v zájmovém vzdělávání
- Využití manipulačních pomůcek pro podporu pozornosti – mačkácí míčky
- Přítomnost a pomoc asistenta
- Využití názorných didaktických pomůcek
- Podrobněji o postupech v rámci podpůrných opatření viz ŠVP ZŠ

Vzdělávání nadaných žáků

- Vyhledávání náročnějších činností při zájmové činnosti, odpovídající jejich zájmům
- Obtížnější křížovky a osmisměrky
- Vyřizování jednoduchých úkolů v rámci budovy školy

5. Klíčové kompetence a jejich rozpracování

Kompetence k učení

- Žák se učí s chutí, práci dokončí
- Klade si otázky, na které hledá odpověď
- Získané vědomosti dává do souvislosti a uplatňuje je v praktických situacích
- Vyhledává podporu, radu a pomoc v případě, že ji potřebuje
- Jednoduše napíše, jak pracoval na úkolu, co ho bavilo, co se mu dařilo a co ne, nevyhýbá se přiznání chyb
- Diskutuje o svých znalostech, případně požádá o radu či doučování

Kompetence k řešení problému

- Snaží se řešit situace a požívá při tom logické postupy
- Chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli
- Při řešení jednoduchého problému předvídá, jaké situace by mohly nastat
- Navrhne možnosti, kterých by mohl při řešení použít
- Vybírá vhodnější řešení z navržených možností a je schopen je obhájit

Kompetence komunikativní

- Ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky
- Kultivovaně komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými
- Používá správné termíny a výstižné výrazy
- Při vyprávění postupuje chronologicky od začátku do konce
- Zřetelně vypráví krátký příběh, uvědomuje si přítomnost posluchačů
- Vyslechne druhého, aniž by ho zbytečně přerušoval
- Je schopen za pomoci starších navázat v kolektivu nové kontakty a domluví se s osobami, které dosud neznal
- Spolupodílí se na utváření pravidel komunikace ve třídě

Kompetence občanská

- Žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit
- Odhaduje rizika svých nápadů
- Chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí
- Dbá na zdraví své i druhých
- Vyslechne názor druhých až do konce, neposmívá se
- Nezahajuje útoky na druhé a ani se jich neúčastní, neponižuje druhé
- Vyhýbá se známým nebezpečím v okolí školy a bydliště, řídí se radami dospělých v tom, jak předcházet rizikům
- Zná telefonní čísla a ví jak přivolat pomoc

Kompetence pracovní

- Odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem
- Za pomoci vychovatelek si naplánuje dílčí činnosti nutné ke splnění úkolu
- Pracuje podle návodu, pokud si neví rady, požádá o pomoc spolužáka nebo vychovatelku
- Dodržuje při práci bezpečnostní pravidla
- Zhodnotí práci vlastní i ostatních a to za pomoci spolužáků nebo vychovatelky
- Uvědomuje si, jaké pracovní činnosti mu jdou lépe než ostatní

- Udržuje na místě pořádek a po skončení své místo uklidí

Kompetence sociální a personální

- Žák samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně zodpovídá a nese důsledky
- Projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu, dokáže se při práci ve skupině prosadit ale i podřídít
- Podílí se na utváření příjemné atmosféry ve skupině a to svým chováním
- Chápe potřebu spolupracovat s druhými
- Dodržuje domluvená pravidla a upozorní na jejich porušení
- Ochotně v případě potřeby nabízí svou pomoc, ochotně vyhoví při žádosti o pomoc
- Při potížích a nezdaru nesvaluje vinu na druhé
- Z nabídky úkolů si vybere takové, které dokáže splnit sám nebo s pomocí skupiny

6. Evaluace

Cílem evaluace je ověřovat a zlepšovat kvalitu veškerých činností v ŠD a ŠK

Vnitřní evaluace

- Průběžné hodnocení práce vychovatele
- Hodnocení vedením školy
- Hodnocení třídními učitelkami – spolupráce, přehled o dítěti
- Hodnocení atmosféry v družině
- Hodnocení realizace ŠVP

Vnější evaluace

- Zpětná vazba od rodičů a dětí
- Hodnocení zřizovatele a ČSI
- Hodnocení ostatní veřejnosti podle prezentace a výsledků

Evaluace práce ŠD, ŠK a jejího ŠVP se zabývá

- Kvalitou a efektivitou práce jednotlivých oddělení
- Činností ŠD jako specifického zařízení
- Působením vychovatelky na jednotlivé děti
- Materiálními podmínkami – kvalita pracovního prostředí, vybavení
- Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

- Personálním stavem a úrovní dalšího vzdělávání, samostudiem

Techniky evaluace a hodnocení

- Denní hodnocení všech činností, hledat příčinu co se nezdařilo
- Hodnocení dětí – pochvala, ocenění
- Pozorování dětí, rozhovory s nimi
- Prezentace ŠD na školním webu
- Ohlasy rodičů – zpětná vazba
- Rozbor příčin neúspěchů / vandalismus, šikana /
- Rozbor pedagogické dokumentace
- Veřejná prezentace výsledků ŠD

Kritéria pro hodnocení pedagogů

- Veškerá pedagogická činnost odpovídá poslání ŠD a ŠK
- Dostatečné naplňování cílů ŠVP
- Pedagog respektuje potřeby dětí, reaguje na ně a napomáhá v jejich uspokojování
- Pedagogové se sami chovají podle zásad správného životního stylu a jsou dětem vzorem
- Chrání soukromí rodiny, zachovávají patřičnou mlčenlivost o jejich vnitřních záležitostech, jednají s rodiči ohleduplně, taktně a diskrétně

7. Rámcový plán práce školní družiny

Celoročně

- Rozvíjení kamarádských vztahů, pomoc při práci
- Ochrana životního prostředí
- Sebeobslužná činnost – oblékání, stolování, hygiena
- Zpěv známých lidových písní
- Četba knih při odpočinkových činnostech
- Práce s dětskými časopisy
- Hry k procvičování učiva, komunikační hry, hry na rozvoj fantazie a představivosti
- Častý pobyt venku

Září / škola a okolí /

- Seznámení s prostředím školy, bezpečnosti při pobytu v ŠD
- Podzimní ovoce – kresba, malba, modelování, mozaika, koláž

- Výrobky z přírodnin, prostorové práce
- Rekreační pobyt venku – míčové hry, švihadla, obruče, lano, hry v družstvech
- Dopravní výchova – bezpečná cesta do školy

Říjen / barevný podzim /

- Sběr přírodnin, využití při výtvarných činnostech, zvířátka, náhrdelníky, drobné dekorace
- Listy – otiskování, lepení, malba
- Koláže, herbáře
- Podzimní hry – pouštění draků, jejich výroba
- Výroba strašidel Halloween, vyřezávání dýní

Listopad / příroda se připravuje na zimu /

- Vycházky do přírody
- Příprava výrobků na vánoční trhy
- Pozorování změn v přírodě
- Učíme se písničky se zimní tematikou

Prosinec / vánoční nastává čas /

- Advent – vyprávění, zvyky a pověry
- Výroba adventních věnců
- Výroba vánočních dárků a přání
- Vánoční výzdoba ŠD
- Pečení cukroví
- Nácvik koled
- Hry na sněhu
- Vánoční besídka

Leden / zima v přírodě /

- Hry v přírodě a na sněhu
- Poznávání stop zvěře
- Stavění sněhuláků, stavby ze sněhu, pekáčování
- Pomoc zvířatům u krmelce

Únor / Masopust/

- Valentýnská přání a dárky
- Masopust – říkadla, zvyky a masopustní průvod

- Výroba masek na karneval
- Karneval – tanec, soutěže
- Pobyt venku
- Malované písničky

Březen / Jaro, jaro, kde jsi? /

- Ilustrace k přečteným knihám
- Rekreační pobyt venku
- Ochrana přírody – chráněná území, ptactvo, savci
- Jarní výzdoba ŠD
- Výsev pšenice

Duben / měsíc bezpečnosti/

- Jarní rostliny – malba, kresba, herbář
- Zdobení kraslic různými technikami
- Výroba velikonočních přání
- Pletení pomlázek
- Koledy
- Velikonoce – zvyky a obyčeje
- Den země- ochrana životního prostředí
- Pálení čarodějnic
- Pobyt venku

Květen / člověk a příroda /

- Svátek matek, gratulace a dárky
- Písničky a říkadla pro maminky
- Pobyt venku – pohybové a míčové hry
- Dopravní výchova – jízda na koloběžkách, kolečkových bruslích
- Poznávání rostlin
- Jarní louka – malba
- Správné chování při bodnutí hmyzem, klíštětem

Červen / hurá prázdniny /

- Den dětí zábavné odpoledne, hry, soutěže
- Rekreační pobyt na hřišti

- Úklid a oprava her a stavebnic – třídění
- Rozloučení se školou

Na základě tohoto plánu vypracují vychovatelky každoročně plán pro své oddělení na školní rok. Ve školním klubu pracují podle zájmové činnosti jednotlivých kroužků a spontánní činnosti o poledních přestávkách

V Náchodě: 2018

Zpracovala: Michaela Šimonová

ředitelka školy